De raad van de gemeente Midden-Delfland
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 10 november 2026
gelet op artikel 149 van de Gemeentewet en artikel 8, eerste lid, aanhef en onderdeel b, en tweede lid van de Participatiewet;

besluit vast te stellen de 'Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Midden-Delfland 2027'.

Artikel 1 Begrippen

1. Alle begrippen die in deze verordening worden gebruikt en die niet nader zijn omschreven, hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet, de Algemene wet bestuursrecht en de Gemeentewet.
2. In deze verordening wordt verstaan onder:
    a. college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Delfland;
    b. algemene bijstand: de bijstand ter voorziening in de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan;
    c. bijstandsnorm: de toepasselijke bijstandsnorm als bedoeld in artikel 5, onderdeel c, van de Participatiewet;
    d. inkomen: totaal van het inkomen, bedoeld in artikel 32 van de Participatiewet en de algemene bijstand;
    e. peildatum: de datum waartegen een persoon individuele inkomenstoeslag aanvraagt;
    f. referte periode: de periode van drie jaar voorafgaand aan de peildatum;
    g. gehuwden: de echtgenoten, geregistreerde partners dan wel ongehuwd samenwonende als bedoeld in artikel 3 van de Participatiewet.

Artikel 2 Verlening

1. De individuele inkomenstoeslag kan, overeenkomstig artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet, ambtshalve of op aanvraag worden verleend.
2. Een aanvraag wordt ingediend middels een door het college vastgesteld formulier.

Artikel 3 Voorwaarden

1. Een persoon heeft een langdurig laag inkomen als bedoeld in artikel 36, eerste lid van de Participatiewet als gedurende de referteperiode het in aanmerking te nemen inkomen niet hoger is dan 105% van de toepasselijke bijstandsnorm.
2. Als één van de gehuwden op grond van artikel 11 of artikel 13, eerste lid, van de Participatiewet geen recht heeft op bijstand, komt de rechthebbende echtgenoot in aanmerking voor een individuele inkomenstoeslag naar de hoogte die voor hem als alleenstaande of alleenstaande ouder geldt.
3. Voor toepassing van het tweede lid is de situatie op de peildatum leidend.
4. Het college kan nadere regels stellen over welke doelgroepen niet in aanmerking komen voor de individuele inkomenstoeslag en in welke situaties er sprake is van uitzicht op inkomensverbetering.
5. Het college kan nadere regels stellen over de beoordeling van het langdurig lage inkomen van personen die gedurende de referteperiode door een schuldregeling of beslag beperkt zijn in hun bestedingsruimte.

Artikel 4 Hoogte van de toeslag

De individuele inkomenstoeslag bedraagt eenmaal per twaalf maanden:

a. Voor gehuwden: 37% van de voor hen geldende bijstandsnorm per maand;
b. Voor alleenstaande ouders: 51% van de voor hen geldende bijstandsnorm per maand;
c. Voor alleenstaanden: 40% van de voor hen geldende bijstandsnorm per maand.

Artikel 5 Hardheidsclausule
Door of namens het college van burgemeester en wethouders kan in bijzondere gevallen ten gunste van belanghebbende worden afgeweken van de bepalingen van deze verordening, indien toepassing hiervan tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

Artikel 6 Citeertitel
Deze verordening wordt aangehaald als 'Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Midden Delfland 2027.

Artikel 7 Inwerkingtreding
1. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2027.
2. Per 1 januari 2027 vervalt de 'Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Midden-Delfland 2015'.

Ondertekening

Aldus besloten door de raad in zijn openbare vergadering van 15 december 2026,

de griffier,	de burgemeester,
W. Tieman	F.I. Noordermeer-van Slageren

Toelichting

De bijstand heeft als uitgangspunt dat het normbedrag, dat bedoeld is om in de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien, in beginsel toereikend is. In dit normbedrag is ook een component reservering inbegrepen. Toch kan de financiële positie van mensen die langdurig op een minimuminkomen zijn aangewezen onder druk komen te staan als er na verloop van tijd geen enkel perspectief lijkt te zijn om door inkomsten uit arbeid het inkomen te verhogen. Om die reden is bij de invoering van de Wet Werk en Bijstand (hierna: WWB) in 2004 de langdurigheidstoeslag in het leven geroepen. Dit is een (jaarlijkse) financiële tegemoetkoming voor personen die al geruime tijd van een laag inkomen moeten rondkomen. Sinds 1 januari 2009 is de langdurigheidstoeslag gedecentraliseerd en hiermee een bijzondere vorm van (categoriale) bijzondere bijstand. De langdurigheidstoeslag is per 1 januari 2015 vervangen door de individuele inkomenstoeslag.

Vast te stellen regels in verordening
De individuele inkomenstoeslag is niet gerelateerd aan bepaalde kosten. Het is een inkomensondersteunende maatregel voor bepaalde personen die langdurig een laag inkomen hebben en daarbij, gelet op de omstandigheden van die persoon, geen uitzicht hebben op inkomensverbetering (artikel 36, lid 1 van de Participatiewet). Bij verordening moeten regels worden vastgesteld over het verlenen van een individuele inkomenstoeslag als bedoeld in artikel 36 van de Participatiewet. Deze regels moeten in ieder geval betrekking hebben op de wijze waarop invulling gegeven wordt aan de begrippen 'langdurig' en 'laag inkomen'. Daarnaast moet in de verordening de hoogte van de individuele inkomenstoeslag zijn vastgelegd.

Gelet op de tekst van artikel 8, lid 2 van de Participatiewet hoeft in de verordening het criterium 'geen uitzicht op inkomensverbetering' niet vastgelegd te worden. Het college kan dit criterium nader uitwerken in beleidsregels. Bij de beoordeling van het criterium 'geen uitzicht op inkomensverbetering' moet het college rekening houden met de omstandigheden van de persoon. In artikel 36, lid 2 van de Participatiewet is bepaald dat hiertoe in ieder geval gerekend worden:

- de krachten van de persoon;
- en de inspanningen die de persoon heeft verricht om tot inkomensverbetering te komen.

Wijziging leefvorm
De hoogte van de individuele inkomenstoeslag hangt af van de leefvorm. De leefvorm (alleenstaande, alleenstaande ouder of gehuwd) kan tijdens de referteperiode wijzigen. Dit is bijvoorbeeld het geval indien gehuwden individuele inkomenstoeslag aanvragen, maar zij over een gedeelte van de referte periode als alleenstaande moet worden aangemerkt. Personen moeten dan ook over dat deel van de referte periode voldoen aan de voorwaarden die aan het recht op individuele inkomenstoeslag zijn gesteld. Gehuwden moeten immers zowel gezamenlijk als afzonderlijk aan de voorwaarden voldoen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begrippen
Begrippen die al zijn omschreven in de Participatiewet, de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) of de Gemeentewet zijn niet afzonderlijk gedefinieerd in deze verordening. Deze zijn vanzelfsprekend van toepassing op deze verordening.

Inkomen
Met inkomen wordt bedoeld het inkomen zoals bedoeld in artikel 32 van de Participatiewet. Ook algemene bijstand wordt voor de beoordeling van het recht op individuele inkomenstoeslag in aanmerking genomen als inkomen. Bijzondere bijstand kan niet als inkomen in aanmerking worden genomen. Aangezien de individuele inkomenstoeslag een vorm van bijzondere bijstand is, is het

niet nodig expliciet te bepalen dat we een eerder verstrekte individuele inkomenstoeslag buiten beschouwing laten bij het vaststellen van het inkomen. Het is ook niet wenselijk een eerder verstrekte individuele inkomenstoeslag in aanmerking te nemen als inkomen. Dit kan namelijk het ongewenste effect hebben dat een persoon geen recht heeft op een individuele inkomenstoeslag heeft omdat hij tijdens de referteperiode een te hoog inkomen heeft gehad vanwege een eerder verstrekte toeslag.

Peildatum
De peildatum is de datum waartegen een persoon de individuele inkomenstoeslag aanvraagt. Het gaat om de datum waarop een persoon langdurig een laag inkomen heeft, geen in aanmerking te nemen vermogen heeft als bedoeld in artikel 34 van de Participatiewet en, gelet op de omstandigheden van die persoon, geen uitzicht heeft op inkomensverbetering. De peildatum komt meestal overeen met de aanvraagdatum. Bij ambtshalve verstrekkingen is de peildatum de dag die 12 maanden na de vorige peildatum ligt. De peildatum kan in beginsel niet liggen voor de dag waarop een persoon zich heeft gemeld om individuele inkomenstoeslag aan te vragen, tenzij sprake is van bijzondere omstandigheden. Van dergelijke omstandigheden is met name sprake, indien de belanghebbende ter zake van de verlate aanvraag redelijkerwijs niet geacht kan worden in verzuim te zijn geweest. Dit volgt uit artikel 44, lid 1 van de Participatiewet en de jurisprudentie rondom artikel 44 van de WWB. Voorbeelden van dergelijke omstandigheden zijn:

- de belanghebbende die een aanvraag indient is door de gemeente op onjuiste wijze of onvoldoende ingelicht;
- de gemeente heeft anderszins onjuist gehandeld, bijvoorbeeld door eerst gegevens op te vragen en daarna pas een aanvraag in te nemen[1].

Indien het recht op individuele inkomenstoeslag pas ontstaat na de datum van de aanvraag, kent het college de individuele inkomenstoeslag pas toe op de datum waarop het recht ontstaat.

Referteperiode
Onder referteperiode verstaan wij een periode van 3 jaar voorafgaand aan de peildatum. Zie ook de toelichting bij artikel 3, voorwaarden voor de individuele inkomenstoeslag.

Artikel 2 Verlening
De Participatiewet in balans heeft artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet dusdanig gewijzigd dat het college aan een persoon ook ambtshalve een individuele inkomenstoeslag kan verlenen. Voorheen was de individuele inkomenstoeslag alleen op aanvraag verkrijgbaar. Het eerste lid maakt duidelijk dat het college de bevoegdheid heeft om zowel ambtshalve als op aanvraag tot verlening over te gaan, maar verandert niets aan datgene dat al in de wet is geregeld. Het tweede lid bepaalt dat de aanvraag moet worden ingediend met een door het college vastgesteld formulier. Het gaat dan om een schriftelijke aanvraag (artikel 4:1 van de Awb) die wordt ondertekend door de aanvrager en ten minste de naam en het adres van de aanvrager bevat, de dagtekening en een aanduiding van de beschikking die wordt gevraagd (artikel 4:2, eerste lid, van de Awb). De aanvrager verschaft ook de gegevens en bescheiden die voor de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen (artikel 4:2, tweede lid, van de Awb). Het verplichte gebruik van een aanvraagformulier zorgt voor een efficiëntere afhandeling van aanvragen en voorkomt dat noodzakelijke gegevens voor de beoordeling van het recht op de individuele inkomenstoeslag bij de aanvraag ontbreken. Daarmee wordt de aanvrager ontlast.

Artikel 3 Voorwaarden
In artikel 3 zijn de voorwaarden opgenomen waaraan men moet voldoen om voor een individuele inkomenstoeslag in aanmerking te komen. Van belang hierbij is te bepalen wat onder een langdurig laag inkomen wordt verstaan.

[1] CRvB 21-04-2009, nr.s 08/143 IOAZ e.a. en Sociaal Bestek 1998, nr. 7/8, p. 25

Langdurig

De door de gemeenteraad vastgestelde langdurige periode voorafgaand aan de peildatum, wordt aangemerkt als de referteperiode. De referteperiode is omschreven in artikel 1 van deze verordening en is vastgesteld op drie jaar.

Laag inkomen
Een inkomen is laag als het niet hoger is dan 105% van de toepasselijke bijstandsnorm.

De vraag of het inkomen van een persoon gedurende de referteperiode niet hoger is dan het langdurig lage inkomen van 105% van de toepasselijke bijstandsnorm, mag niet al te strikt worden beoordeeld. Een marginale overschrijding van dit lage inkomen moet worden genegeerd[2]. Een overschrijding tot maandelijks ongeveer € 5,- wordt als marginaal gezien. Dan is er nog sprake van een incidentele geringe overschrijding van de bijstandsnorm of van een te verwaarlozen bedrag van enkele eurocenten[3].

Gehuwden
Bij gehuwden komt het recht op individuele inkomenstoeslag de gehuwden gezamenlijk toe. Als de personen op de peildatum als gehuwden worden aangemerkt, dan moeten zij beiden voldoen aan de voorwaarden van artikel 36, lid 1 van de Participatiewet. Voldoet één van hen niet aan deze voorwaarden, dan bestaat voor beiden geen recht op individuele inkomenstoeslag[4].

Is één van de partners uitgesloten van het recht op individuele inkomenstoeslag, anders dan vanwege het niet voldoen aan de voorwaarden van artikel 36, lid 1 van de Participatiewet, dan komt de rechthebbende partner wel in aanmerking voor een individuele inkomenstoeslag. Het gaat hier om een partner die op een van de in artikel 11 of artikel 13, lid 1 van de Participatiewet genoemde gronden geen recht heeft op bijstand. Als slechts één partner recht heeft op individuele inkomenstoeslag, komt deze rechthebbende partner in aanmerking voor een individuele inkomenstoeslag naar de hoogte die voor hem als alleenstaande of alleenstaande ouder zou gelden. Dit is geregeld in het tweede lid.

Beleidsregels
Het college kan in beleidsregels aangeven welke groepen niet in aanmerking komen voor individuele inkomenstoeslag en in welke gevallen personen uitzicht hebben op inkomensverbetering. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan personen aan wie in de referteperiode een maatregel is opgelegd wegens een schending van een arbeidsverplichting of een re-integratieverplichting of aan personen die uit 's Rijks kas bekostigd onderwijs volgen.

Daarnaast kan het college beleidsregels vaststellen over de beoordeling van het langdurig lage inkomen van personen die gedurende de referteperiode door een schuldregeling of beslag beperkt zijn in hun bestedingsruimte.

Artikel 4 Hoogte van de toeslag
In dit artikel is de hoogte van de toeslag geregeld. In deze verordening wordt uitgegaan van een percentage van de toepasselijke bijstandsnorm. Dit is de bijstandsnorm per maand inclusief vakantietoeslag en exclusief eventuele verlagingen. Door te werken met een percentage hoeft het bedrag van de toeslag niet jaarlijks te worden aangepast aan de wijzigingen in de normbedragen van de Participatiewet.

---

[2] CRvB 19-08-2008, nrs.06/1163 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2008:BE8918 en CRvB 15-02-2011, nr. 08/5141 WWB, ECLI:NL:CRVB:2011:BP5532.
[3] CRvB 27-03-2012, nr.10/2488 WWB, ECLI:NL:CRVB:2012:BW0068 en CRvB 31-07-2012, nr. 12/1825 WWB, ECLI:NL:CRVB:2010:BN2529.
[4] CRvB 13-07-2010, nr.08/2345 WWB, ECLI:NL:CRVB:2010:BN2529.

Artikel 5 Hardheidsclausule
Behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 6 Citeertitel
Behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 7 Inwerkingtreding
Behoeft geen nadere toelichting.